

[Kirkegaard.]

til venstre, har den opfattelse, at man opnår den rimeligste og retfærdigste ligning, når man også ligner skat på fast ejendom. De synes ikke, det er særlig heldigt, og det forstår jeg, at den samme række gårde år efter år, og sådan er det ofte, møder med en ringe indkomst og derfor ville slippe for at yde et rimeligt bidrag til kommunens fælles udgifter, hvis vi ikke havde skat på fast ejendom. Jeg tror, det i reglen ligger sådan ude i landkommunerne, og jeg vil prøve på at belyse det med et par eksempler fra min egn og fra en nabokommune.

For omkring en menneskealder siden blev i begge de kommuner, som jeg har omtalt, ligningsforholdet sat op til 50:50, og det blev det simpelt hen, fordi en række større gårde hvert år kun deltog med ganske beskedne beløb til kommunernes udgifter. Kravet til de større gårde blev dengang skærpet lidt, for at ikke de skatteydere, der fik meget ud af lidt, skulle føle sig urimeligt behandlet i forhold til større jordbesiddere. Jeg er ikke helt uden holdepunkter, når jeg hævder den opfattelse, at der har været almindelig tilfredshed med det ligningsforhold og ikke mindre tilfredshed mellem de skiftende sognerådsmedlemmer. En anden ting er så, at efterhånden som årene er gået, er der vendt op og ned på adskillige forhold også i de to kommuner, og når derfor ligningsforholdet i begge kommuner, så vidt jeg ved, er ændret til 40:60, har jeg ingen bemærkning at gøre til det, for det er netop det, der skal ske. Når en kommune skifter struktur, f. eks. fra at være en ren landkommune til at være en mere bymæssig, bypræget kommune, skal selvfølgelig også ligningsforholdet ændres, og der er mange andre forhold end dem, jeg her har peget på, som gør sig gældende. Det er mit indtryk, at et meget stort antal erfarne kommunalmænd landet over ikke har noget at indvende mod de faste skatter, som altså Landboforeningerne og nogle venstremænd er så vrede på, og jeg tror ikke på, at et flertal ønsker at bytte den nuværende kommunale skattestatus bort for en mere uniformeret skattestatus, som indskrænker sognerådernes indflydelse på skatteligningen.

Når jeg i aviserne læser, hvad formanden for De danske Sognerådsforeninger har sagt om disse problemer — det sidste, jeg har set, er en kronik i Holstebro Dagblad — forekommer det mig, at Godtfred Knudsens udtalelser ligger meget nær på linje med de betragtninger, jeg her har fremsat, og i denne forbindelse er formanden for Sognerådsforeningerne jo ikke nogen ligegyldig person.

Selv om amtsrådsmedlemmerne i reglen er dygtige og trænede kommunalmænd — derom er der jo ingen tvivl — kan de ikke på samme måde som et sogneråds medlemmer kende en kommune indefra. Derfor vil jeg for mit vedkommende være betænkelig ved en eller anden nyordning, som beskærer sognerådernes indflydelse væsentligt. Jeg mener, det er vigtigt at undgå en indskrænkning af det kommunale selvstyre. Folketinget kan eventuelt lave både en over- og en undergrænse, mere populært sagt lægge loft eller gulv for de faste skatter i en landkommune; det er klart, at folkettinget kan gøre det, og om det vil jeg i og for sig godt forhandle. Men det bliver meget svært at finde en grænse, der dækker de forskellige kommuners struktur, idet denne er meget uensartet. Vælger vi derimod at bibeholde den nuværende ordning, tror jeg — som det også er nævnt før i dag — at vi må oprette en appelinstant. Om det så skal være indenrigsministeren eller en anden, ved jeg ikke; jeg er nærmest tilbøjelig til at tro, det skal være en anden.

Der kan måske være grund til at se en lille smule på, hvordan en nedsættelse af de faste skatter vil virke på de forskellige brugsstørrelser inden for landbruget. Efter de udregninger, jeg har set — og det er slet ikke så få — er der en ganske klar tendens, og tendensen er den, at de store gårde får en skattelettelse; for den almindelige bondegård, det vil sige den mindre bondegård, går det lige op, medens de mindre ejendomme får en stigning i skattebyrden.

Jeg har alle mine dage levet ude på landet, og jeg ved, hvordan vilkårene er derude. Jeg ved lidt om, hvem der har råd til at købe en hel del af de tekniske hjælpemidler, som er gode at have, men som er ret kostbare. Det er i reglen de store gårde.